Na javisku oživili mečiarovské a rezešovské časy, potom si to divadelníci rozdali s loptou

PO ZÁPASE ODCHÁDZALI TRNAVČANIA DOMOV S PORIADNYM DEBAKLOM

Došlo aj k súboju bývalých spolužiakov.

KOŠICE. Písal sa 11. jún 1997. Dátum, ktorý je dodnes nezmazateľne zapísaný v pamäti futbalových fanúšikov Košíc a Trnavy.

Hráči 1. FC Košice získali po víťazstve v derby s Lokomotívou historicky prvý majstrovský titul, keď v poslednom kole preskočili v tabuľke Trnavu, ktorá (ne)pochopiteľne prehrala na ihrisku zachraňujúcej sa Rimavskej Soboty.

Aj po štvrťstoročí sú udalosti okolo tohto boja o titul medzi dvoma klubmi, ktoré boli v tom čase v rukách dvoch vysokopostavených členov vládnej mečiarovskej garnitúry, Júliusa Rezeša a Vladimíra Póora, predmetom veľkých diskusií a dohadov.

Hneď na úvod novej divadelnej sezóny ponúklo Štátne divadlo Košice fanúšikom futbalu zaujímavý návrat v čase nielen na javisku, ale aj na ihrisku.

Šéf košickej činohry Anton Korenči a dirigent opery Igor Dohovič sa tešia z ďalšieho gólu v sieti Trnavčanov. FOTO: JOSEPH MARČINSKÝ

Ani polčasová porada Trnavčanov a pokyny režiséra Jána Luterána (v trnavskom drese) obrat nepriniesli. FOTO: JOSEPH MARČINSKÝ

V druhom polčase sa v hale objavil záhadný kufrík, rovnako ako pred štvrťstoročím v Rimavskej Sobote. FOTO: JOSEPH MARČINSKÝ

Aktéri netradičného futbalového derby Košíc a Trnavy aj s legendárnym kufríkom. FOTO: JOSEPH MARČINSKÝ

Futbal alebo bílý andel v pekle

Najprv na košickom javisku hosťovalo trnavské Divadlo Jána Palárika s jedinečnou dokudrámou Futbal alebo bílý andel v pekle, ktorá trefne a vtipne, najmä z trnavského zorného uhla, zmapovala udalosti z júna 1997.

O deň neskôr si to trnavskí a košickí divadelníci rozdali vo futbalovom zápase.

„Predstavenie bolo super, bol som potešený, ako vrelo to košický divák prijal a akým spôsobom sa dokázal pousmiať nad tým, čo sa týkalo aj Košíc, a zároveň ako čítal všetky tie dobové reálie. Ukázalo sa, že nie sú aktuálne len v Trnave, ale rezonujú aj v Košiciach. A bol to jeden z takých mojich snov ako spoluautora, dostať túto hru aj do Košíc. Tu je ten kontext tiež stále živý, ale možno z iného pohľadu. Sme radi, že sa to podarilo a bolo to super," pochvaľoval si košické uvedenie futbalovej divadelnej hry jeden z jej spoluautorov, herec a veľký fanúšik trnavského futbalu Michal Jánoš.

Práve on pre hru Daniela Majlinga zozbieral autentické materiály v podobe dokumentov, ale aj rozhovorov s aktérmi boja o futbalový trón v roku 1997.

Cesta domov so slzou v oku

Výsledok zápasu proti košickým divadelníkom Trnavčanov už tak veľmi nepotešil.

Po zápase na malom ihrisku a na malé bránky, odchádzali Trnavčania domov s debaklom 10:3.

„Súper bol rýchlejší, futbalovejší. Ale celá akcia bola super. Najprv som si zahral v najkrajšom divadle v akom som kedy hral a zahrali sme si aj futbal. Cesta domov bude ťažká, možno príde aj nejaká slzička, lebo sme sem išli s cieľom vrátiť Košičanom to, čo sa stalo pred 25 rokmi," povzdychol si ďalší z trnavských hercov Martin Kochan.

Ako doplnil Michal Jánoš, najväčším hendikepom pre Trnavčanov bolo to, že na súpiske boli len tí, ktorí účinkujú v predstavení, kým zostavu košických hercov doplnili hráči z iných zložiek divadla, nielen z činohry.

„Takže som si to hneď na začiatku reálne zhodnotil a výsledok až tak neprekvapuje. Hoci to mohlo byť lepšie. Ale som rád, že som si mohol zahrať proti šéfovi košickej činohry Antimu Korenčimu, s ktorým som futbal pravidelne hrával na vysokej škole, kde sme boli spolužiaci," vysvetlil.

Záhadný kufrík

Hoci výsledok hovorí jednoznačne v prospech Košičanov, zápas to jednoduchý nebol. A naháňanie lopty na malom ihrisku dalo aktérom poriadne zabrať.

„My sme išli do zápasu s tým, že ho chceme vyhrať. Takže sme spokojní. Výsledok nehovorí o tom, že sily boli vyrovnané a ešte aj teraz som z toho poriadne zadýchaný," hodnotil šéf košickej činohry Anton Korenči.

Podľa neho súčasné košické víťazstvo nebolo potvrdením toho, že pred 25 rokmi skončil súboj na diaľku tak, ako mal. „Pravda je relatívny pojem. Vtedy to bol rok 1997, dnes je rok 2022 a situácia je takáto," dodal s úsmevom.

Iný názor na výsledok zápasu mal režisér trnavského predstavenia Ján Luterán, inak rodený Košičan.

Najmä po tom, ako sa v druhom polčase v hale objavil záhadný kufrík, podobný tomu, o ktorom sa toľko hovorilo pred štvrťstoročím a s ktorým sa po štadióne v Rimavskej Sobote pohyboval funkcionár košického klubu Bartko.

„Je to tak, prehra je krutá. Ale chodil tu chlapík s kufríkom, rovnako ako pred 25 rokmi a obávam sa, že si to Košice nejako znova zaplatili. Lebo objektívne sme boli lepší my. Výsledok je zmanipulovaný. Nech si každý urobí svoj názor. Bílí andelé sú bílí andelé. Ale to hovorím ako rodený Košičan," naznačil po zápase so záhadným úsmevom.

SVJATOSLAV DOHOVIČ

SPOZNÁVAJTE MESTO S KOŠICKÝM VEČEROM A MILANOM KOLCUNOM

Mesto obkolesovali hradby, no veľa ľudí žilo na majeroch v okolí

Koncom stredoveku bolo takto pred mestskými hradbami až 15 ulíc.

KOŠICE. Keď sa prechádzame po meste, v súčasnosti vlastne vôbec nevnímame, pokiaľ až siahali stredoveké hradby mesta.

A pritom aj pri bežnej prechádzke z ulice do ulice často prekračujeme nejaký hradobný múr.

Odhaliť to môžeme tak, že sa pozrieme na chodník, pásy hradieb tam totiž bývajú vyznačené nepravidelným dláždením, avšak nie je to tak všade.

Treba však povedať, že stredoveké Košice, to veru nebolo len mesto obohnané múrmi hradieb.

Z Ludmanovej vsi je Ludmanská ulica

V istých časoch takmer až polovica Košičanov žila von, za hradbami. Niektorí mešťania si mimo hradieb totiž zriadili majere, okolo ktorých postupne vyrastali ďalšie a ďalšie domy, ba až ulice.

Majere sa volali podľa svojich majiteľov, napríklad Binderov či Knoblochov.

Časom sa rozširovali a v listinách nájdeme už topografické názvy ako Knoblochova ves, Binderova ves, Sichelova ves či Ludmanova ves, tá posledná sa nachádza presne tam, kde je teraz Ludmanská ulica.

Pri týchto majeroch, von za hradbami, žili chudobnejší obyvatelia a nebola to pre nich veľká výhra, najmä počas vojnového konfliktu.

Tieto časti mesta boli predsa len ako prvé spustošené cudzími vojskami.

Staré Košice z vtáčej perspektívy. FOTO: ZBIERKA POHĽADNÍC VKJB

Kostoly, ktoré už nepoznáme

Obyvatelia, čo žili v predmestských sídlach, si tam časom postavili aj svoj kostol alebo kaplnku.

Najstarší záznam je o kostole Ducha Svätého, a tiež jeho priľahlom Špitále Ducha Svätého, pričom kostol venovaný tomuto patrocíniu stál na začiatku Južnej triedy. Tento kostol i špitál vznikli veľmi blízko od južnej, tzv. Dolnej brány.

Opačným smerom, na sever, blízko takzvanej Hornej brány, zasa máme písomné zmienky o Kostole sv. Ladislava.

Ďalším smerom, na západ, neďaleko od Hnilnej brány, časom vyrástla kaplnka a neskôr kostol zasvätený svätému Leonardovi. Pri ňom stál aj druhý špitál či leprozórium.

To preto sa ešte do 16. storočia dnešná Alžbetina ulica nazývala Ulicou sv. Leonarda.

Koncom stredoveku bolo takto pred mestskými hradbami až 15 ulíc. Takmer každá z nich mala aj svojho predmestského richtára. Niektoré časti mali aj svojho farára.

Tieto kostoly i domy mimo stredovekých hradieb Košíc boli zbúrané azda kvôli vybudovaniu ďalšej, rozširujúcej časti mestského opevnenia, tzv. bastiónom v 60. rokoch 16. storočia.

A tak sme o kostole sv. Mikuláša či sv. Leonarda už viac nepočuli a už ich ani nikdy neuvidíme, iba žeby sa jedného dňa našli ich základy niekde na sever alebo západ od centra.

Archeológia v Košiciach môže priniesť ešte veľa zaujímavostí.

TOMÁŠ ONDREJŠÍK

OZNÁMENIE

Burzy starožitností 8-12 h. 17.9.2022 Budimír, 0905799177. Rande s tokajským a burčiakom. 18.9.2022 Dominikánske nám.

KR220538